

BUBISHER, EN STEGE MOT FRIHETEN

För sju år sedan bestämde sig en grupp spanska författare att betala tillbaka en skuld som vårt land har till det som en gång var Spaniens 53:e provins: Västsahara. Landet övergavs av Spanien och erövrades av Marocko, men vi visste att västsaharierna aldrig övergivit sin kärlek till det spanska språket och kulturen, som också varit deras under mer än 100 år.

Foto: Monica Zak

Vi ville arbeta med det spanska språket i flyktinglägren (där 100 % av barnen går i skolan och det inte finns barnarbete) men projektet hade ett handikapp: det fanns inte böcker för att förvandla undervisning i spanska i skolorna till något verkligt användbart.

Idén att skaffa en bokbuss som åkte runt med bra böcker till lägrens skolor kom från några barn jag träffade under ett författarbesök i en skola i Spanien. Vi, en grupp vuxna, satte igång att förverkliga barnens idé. Vi fick tag i en buss som vi byggde om till bibliotek. Böckerna, som vi valde ut, skänktes nya, mycket generöst, av de bästa spanska förläggarna. I oktober 2008 kunde bokbussen Bubisher invigas i Madrid tillsammans med författare, poeter, sångare och förläggare. En månad senare var bussen framme och kunde köra fram till den första skolan, i lägret som heter 27 februari, och för första gången kunde bokbussens personal läsa böcker och berätta sagor för barnen i skolan. Den gången besökte bussen alla skolor och i de fem flyktinglägren med hjälp av 40 spanska volontärer och en saharisk chaufför.

Ett år senare bestämde vi att bokbussen skulle finnas permanent i det största lägret, Smara. Den kunde nu arbeta tillsammans med skolmyndigheterna och göra schemalagda besök i lägrets alla skolor. I dag

har bussen en chaufför och en väst-saharisk bibliotekarie som presenterar böcker och lånar ut. En annan väst-saharier leder Läseklubbar, en verksamhet på eftermiddagarna för barn och ungdomar i deras egna delar av det stora lägret. Alla tre får betalt för sitt arbete, men de har också hjälp av volontärer, inte minst spanska bibliotekarier som kommer och hjälper till under kortare perioder.

Till en början fick vi stöd från en spansk kommun som täckte en del av kostnaderna, men för att kunna klara allt har vi bildat kommittéer i Spanien. En försöker få bidrag från skolor, bibliotek och bokhandlar. En annan består av bibliotekarier som väljer ut de böcker man vill ha och ser till att de kommer iväg till lägret. En tredje kommitté består av lärare, poeter och författare, de gör läseguider till varje bok och tänker ut olika aktiviteter som ska utveckla de väst-sahariska barnens kreativitet. Under 2010 ägnade vi oss åt att bygga ett fast folkbibliotek i Smara, El Nido, Fågelboet. Där skulle vi ha våra böcker, låna ut, där skulle Läseklubbar kunna träffas och det skulle bli kulturella och kreativa aktiviteter både för barn och vuxna. Biblioteket i Smara har finansierats av fyra stora spanska bokhandelskedjor. Byggnaden av biblioteket höll på i drygt ett år och det kunde invigas i november 2011. 270 kvadratmeter: ett stort bibliotek, aktivitetsrum, lagerlokal,

samlingsplats utomhus där vi varje måndag kväll har "Bubishernatt" för vuxna, dessutom kontor och bostäder för volontärerna som vi hoppas ska komma dit och arbeta. Nu efter invigningen är tillströmningen av besökare imponerande, aktiviteterna otaliga och antalet utlånade böcker växer varje dag.

För att sköta biblioteket har vi anställt två väst-sahariska bibliotekarier och en som har hand om böcker på spanska, en på arabiska och tack vare BiS. Personalen består nu av sju väst-saharier, inklusive en busschaufför och en vakt. Målet är fler Bubisherbussar så att skolbiblioteken i alla fem lägren får besök och böcker. Vi har just fått dit bokbuss nummer två, den började köra runt i lägret Ausserd i januari. Bussen har donerats av kommunstyrelsen i Malaga.

En resumé: efter fyra år har Bubisher nått en del av sina mål, men vi hoppas att en dag ha ett folkbibliotek i varje läger. Det ser lovande ut. För varje år får vi fler volontärer, både väst-sahariska och spanska. De gör, tack vare sina aktiviteter, verkligheten mer rik och lovande. Bubisher är en steg av böcker som gör den kommande generationen av barn till bildade kvinnor och män och därför fria.

Gonzalo Moure
författare

Gonzalo Moure har publicerat barnboken *Karamellens ord*, på Opal. I höst kommer hans andra barnbok från lägren ut: *Månens jättar* också den på Opal.

BIBLIOTEKSDAGARNA

Svenska Biblioteksförningens Biblioteks dagar den 7-9 maj i Norrköping

Under BiS seminarium berättar Monica Zak om vad som har hänt i BiS "strutsprojekt", om sin resa till Algeriet och om det fortsatta arbetet. Tillsammans med Lena Lundgren och Johanna Dalmalm diskuterar Monica också internationellt solidaritetsarbete inom biblioteksområdet. Vilket stöd gör bäst nytta?

Tid och lokal är ännu inte bestämd men håll utkik på Svensk Biblioteksförningens hemsida!

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.